

Làng Chăm An Giang chào đón mùa Roya

Sau tháng chay Ramadan, người Chăm An Giang chuẩn bị bước vào mùa lễ quan trọng của tín đồ Hồi giáo là lễ Roya (đầu tháng 10 Chăm lịch, tức trong tháng 10 dương lịch). Hướng tới Roya, làng Chăm nao nức không khí hội hè, ca hát. Con trai, con gái và cả người lớn tuổi cũng ăn mặc đẹp hơn. Tất cả tạo không gian sinh động, ấn tượng cho du khách...

Từ Châu Đốc, khách qua phà Cồn Tiên đi ngược về hướng Tân Châu chừng vài trăm mét đã thấy những ngôi nhà sàn bằng gỗ, mái lợp ngói cổ kính. Đó là những ngôi nhà đặc trưng của người Chăm vùng sông nước. Có những ngôi nhà tuổi thọ lên đến trăm năm. Những ngôi nhà "trẻ" hơn thì cũng 60-70 tuổi. Đạo gần đây, nhiều người cất nhà tường, nhà lầu nhưng không ít người vẫn giữ nguyên kiến trúc truyền thống khi cất nhà mới.

Điều ấn tượng nhất ở làng Chăm là những ngôi thánh đường mái vòm và những ngọn tháp cao vút mang đậm phong cách Hồi giáo. Thánh đường nằm xen lẫn trong khu dân cư, ở những vị trí trang trọng và rộng rãi. Mỗi ngôi thánh đường một nét khác nhau. Từ hàng trăm năm nay, cộng đồng người Chăm đã hình thành tại ngã ba sông vùng Châu Giang. Cùng với việc dựng nhà ở, bà con đầu tư xây dựng thánh đường. Ban đầu, những ngôi thánh đường được cất bằng tre lá. Khi làm ăn khá khá, các tín đồ góp tiền lại, xây dựng thánh đường khang trang.



Thánh đường Mubarak lung linh về đêm.

Nếu qua phà Châu Giang, du khách có dịp chiêm ngưỡng ngôi thánh đường đẹp nhất vùng An Giang. Đó là thánh đường Mubarak, nằm cách bến phà Châu Giang chừng vài trăm mét. Các vị giáo cả vùng này cho biết, Mubarak là thánh đường mang đậm kiến trúc Ba Tư, tuổi thọ trên 260 năm qua nhiều lần trùng tu. Ban đầu, thánh đường được cất bằng tre lá. Những thập niên đầu thế kỷ XX mới xây tường vôi, lợp ngói. Năm 1965 thánh đường được xây dựng kiên cố và giữ nguyên đến ngày nay.

Mùa này thánh đường Mubarak lung linh trong những ánh đèn màu vào ban đêm. Từ xa, đã nhìn thấy những ngọn tháp tròn vươn cao thanh thoát, bên trên là hình vàng trắng khuyết và ngôi sao đặc trưng của Hồi giáo. Con trai, con gái tụ tập vui chơi ở sân thánh đường. Theo quy định của đạo Hồi, tuyệt nhiên chỉ có nam giới mới được đặt chân vào bên trong thánh đường; phụ nữ chỉ được phép bước đến sân và hành lang.

Cộng đồng người Chăm đông đúc sống chan hòa với người Kinh và người Hoa. Thông qua cách ăn mặc, có thể phân biệt ngay người Chăm với các dân tộc khác: phụ nữ luôn trùm chiếc khăn maom (khăn thêu) và tha thướt trong chiếc áo tunic (áo dài) hoặc cách điệu thành áo tay dài và váy dài; nam giới lúc nào cũng vận xà rồng và đội nón tròn bằng vải thổ cẩm trên đầu. Con gái Chăm da trắng muốt và mắt đen huyền, hàng mi cong vút. Người ta bảo rằng, đó là những đôi mắt biết nói. Người Chăm An Giang có phần "thoáng" hơn khi nữ giới chỉ đội khăn chứ không mang mạng che mặt.

Người Chăm rất thân thiện. Họ sẵn sàng giải đáp những thắc mắc về văn hóa, tín ngưỡng cho du khách. Nếu muốn tìm hiểu kỹ hơn, khách cứ hỏi nhà các vị giáo cả - người đàn ông có uy tín nhất trong làng cả về xã hội lẫn tâm linh. Đến bữa ăn, người Chăm nhiệt tình mời khách dùng bữa. Mùa này, người ta hay ăn món cơm với cà ri sền sệt và béo ngậy. Món cà ri thường được nấu thịt bò hoặc cừu, dê vì họ không dùng thịt heo. Thỉnh thoảng trong lúc trò chuyện, họ xin phép gián đoạn để quay về hướng Đông cầu nguyện. Khách vừa được xem cách hành lễ vừa tìm hiểu về tín ngưỡng của người dân vùng này.

Gần thánh đường Mubarak, còn có nhiều ngôi thánh đường khác được xây dựng với nhiều kiến trúc khác nhau. Cứ mỗi xóm Chăm chừng vài chục đến khoảng hơn 100 hộ là có một thánh đường làm nơi cầu nguyện tập thể. Cửa thánh đường luôn rộng mở suốt cả ngày chào đón khách. Tại Phũm Soài, có một làng văn hóa du lịch cộng đồng của người Chăm. Khách đến đây, có thể ở nhà dân và sinh hoạt theo văn hóa của họ. Gần đó là làng dệt truyền thống.

Từ Phũm Soài, có đò qua làng Chăm Cồn Tiên rất nổi tiếng với kiến trúc thánh đường đặc trưng và những ngôi nhà sàn cao đến 5-7 mét vì nằm sát mé sông. Khi nước lũ lên, du khách phải di chuyển bằng cầu gỗ từ nhà này sang nhà kia để tham quan, mua sắm quà lưu niệm. Đi thêm khoảng 50km về hướng biên giới Việt-Cam là 5 làng Chăm sống quanh Bung Bình Thiên đầy thơ mộng. Thời gian tham quan toàn tuyến này chỉ mất khoảng một ngày. Nếu chỉ đi làng Chăm khu vực Châu Phong và Cồn Tiên, thời gian chỉ mất vài giờ đến một buổi.

Bài, ảnh: LIÊN NGỌC